

Eestisse

EHA ŠVILPONIS

Keerukoi on täismoondega putukas, vastsekestad jäävad talle kasvades väikeseks ning kestumise käigus heidetakse need seljast. Pildil nukk ja vastsekest.

Täiskasvanud keerukoi – 5 mm pikkune liblikas.

Kuidas tõrjuda

Hobukastani-keerukoist ei ole veel üheski riigis õnnestunud päriselt lahti saada. Katsetatud on keemilist tõrjet, aga kuna kastanid kasvavad enamasti kodusaedades ja tihedasti külastatavatel linnahaljasaladel, on kaasnev terviserisk liiga suur.

Esialgul on kõige tõhusam taimekaitsevõtte riisuda sügisel saastunud lehed kokku ja põletada. Sellega väheneb talvituvate nukkude arv ning seega ka kevadiste liblikate kahju.

Lehtede koristamise vajadust rõhutada ilmekalt Saksamaal kindlaks tehtud fakt: ühe kg puude alla jäänud tugevalt saastunud lehtede kohta võivad talvitunud põlvkonna liblikad muneda uuel kevadel 80 000 uut muna.

Loodame, et tulevikus aretatakse kahjurikindlaid sorte. Juba praegu võib hariliku hobukastani (*Aesculus hippocastanum*) asemel aeda istutada muid hobukastani liike, mis on keerukoi suhtes oluliselt vastupidavamad.

EHA ŠVILPONIS

Eesti Maaülikooli taimekaitseosakonna doktorant

LUGEJA KÜSIB

Kuidas vabaneda saastunud lehtedest?

Kuidas täita soovitus sügisel keerukoi nukkudega lehed põletada? Iga-sugune tuletegemine on ju aedades keelatud ning rikkujaid trahvitakse. Ainus aeg, kui oksid tohib põletada, on näiteks Tallinnas Pirital kevadel maipühade paiku.

Vastab

EHA ŠVILPONIS

Nagu öeldud, on põletamine kõige tõhusam, st kiireim ja mõjusaim vahend keerukoi talvituvatest nukkudest vabanemiseks. Tuletegemist reguleerivad kohalike omavalitsuste heakorraeeskirjad ning mitte kõik Eesti vallad-linnad pole lehepõletamist keelustanud. Samas saastab lõkkesuits keskkonda ja võib häirida naabreid.

Peale talvituvate keerukoide hävivad põletamisel ka nukkudes talvituvad kahjuri looduslikud vaenlased – parasitoidid. Need on kiletiivalised, kes munevad kahjuri röövikute pinnale või sisse. Nende vastsed hukkavad seal toitudes peremeesorganismi, hoides sellega keerukoi arvukust madalamal.

Lehtede põletamise alternatiivina võib soovitada need kompostida või matta vähemalt 10 cm mulla või 15–30 cm taimse materjali kihi alla. Kompostimine on aiapidajale ilmselt kõige tulusam. Taimekaitse seisukohast tuleb aga teada, et kui lehed kompostimise käigus korralikult ei kuumene, võivad ka kahjuri nukumid ellu jääda.

Loodan väga, et igaüks suudab oma hobukastani tervise säilitamiseks sobiva meetodi leida.

Kas teisi koduaia hobukastaneid saaks päästa?

Kui keerukoi kahjustusi pole veel mõne teise sama liigi puu peal nähtud, siis mida radikaalset saaks ruttu häda ennetamiseks ette võtta?

Vastab

EHA ŠVILPONIS

Keerukoi näol on tegemist invasiivse liigiga, kes laiendab oma areala stiihiliselt. Siia sobib hästi võrdlus loodusõnnetusega: milliseid radikaalseid meetmeid me saame ette võtta, et ära hoida näiteks äikesetormi?

Liblikas on lennuvõimeline ning levib ka juhuslikult edasikandunud leheprügiga. Kindlasti ei ole kasu nende kuue puu maha raiumisest, millel mina leidsin kaevandeid.

Samuti pole mõistlik selle liigi leviku vältimiseks võtta vastu eriseadust tõrjemeetmete rakendamise kohta. Näiteks nõudega, et enne Eestisse sisenemist hilissuvest sügiseni kõik lõuna poolt tulevad transpordivahendid kontrollitaks hobukastani lehtede jäänuste suhtes.

Feromoonpüüniste ülesseadmine on kallis, kuigi võimalik, ent sellega püütakse välja vaid isased loomad. Viljastunud emased saavad uues asurkonnas populatsiooni ikkagi rajada.

Hobukastani-keerukoi tekitab sotsiaalset kahju, rikkudes kõrghaljastatud aladel paljudele inimestele hingelähedasi, kultuuriliselt olulisi üksikpuud ja puistuid. Kahjustused teevad iluaiandusele majanduslikku kahju, sest puukoolid peavad rakendama täiendavaid meetmeid vältimaks istikute välimuse kahjustamist.

Kardetavasti on see kõik üsna paratamatu. Meie õnneks on aga Eesti jahe kliima lõunapoolsete loomade talvitumiseks ebasoodne. Seetõttu jääb üle vaid lootda, et siin kohastuv hobukastani-keerukoi ei suuda tekitada kahju samal määral kui Lõuna- ja Kesk-Euroopas.

Allikas: www.aialeht.ee